

Protože jsou dnes soukromé nákupy mimořádně vzácné, ba co víc, jak jsem si již musel často vyslechnout, by byly „šilenstvím“, stojím v ateliéru se svými více než 200 obrazy bez možnosti další tvorby.

Obracím se tedy v této své nouzi na Vás, velectěný pane prezidente, poté, co jsem se minulý rok bezúspěšně obracel na slečnu dr. Alici Masaryk. Onen krásný domov, který si vaše slečna dcera vytvořila a jenž jste si, velectěný pane prezidente, vybral za místo svého letního pobytu i letos, by jistě jen získal, kdyby místnosti zdobily obrazy umělce z rodiny, jež na místě žila dříve. Má zátiší, z nichž 2 vlastní bratislavské muzeum, jsou malována právě s úmyslem býti ozdobou a krátká návštěva dámy v mém žilinském ateliéru by o tom hned podala důkaz. Rád však některé z nich předvedu osobně v Bystrici, vždyť bych měl to vytoužené štěstí poznat lidi, milované a ctěné miliony.

Mým druhým návrhem by bylo vyzdobit místnosti vyobrazeními slavných slovenských básníků a umělců, což by bylo široké pole pro ty nejzajímavější problémy při malování portrétů. Byl bych přešasten, kdybych mohl provést takovou zakázku.

Pokud by však oba návrhy z nějakého důvodu ztroskotaly, neztrácím stále ještě naději, že mi, velectěný pane prezidente, sám ukážete jinou cestu, aby mé uznávané umění dále nechátralo v nečinnosti a starostech.

Ještě jednou Vás žádám o Vaši milostivou pomoc a zůstávám s výrazem mimořádného obdivu

Váš navždy oddaný
akad. malíř Viktor Krupec
Žilina, 10. srpna 1932.

Š. Krčméry T. G. Masarykovi^a
Turčiansky Sv. Martin, [3. listopadu 1932]^b

/217

Pán prezident, keď som bol u Vás v Topoľčiankach nič som nežiadal pre seba, len svobodu slova, povedal som Vám stotočne ako zmyšľam i že slobodu slova pokladám za fundament všetkej slobody, k tomu poznaniu prišiel som horiac sa o túto slobodu s najbližším svojim okolím. Teraz prišiel som pre ňu do konfliktu so štátom. Okresný úrad v Turčianskom Sv. Martine konfiškoval nové 10. číslo Slovenských pohľadov.¹ Revidoval som si toto číslo po konfiškácii s prísnyim svedomím a nemám na ňom čo meniť; v čísle je jedna dávnejšie cenzurovaná báseň Andreja Žarnova,² tvrdím že je to báseň čechofilská v podstate a ne- treba sa jej báť i keby nebolo, tak inej príčiny konfiškácie neviem;³ telegrafoval som vo veci ministerstvu spravodlnosti, ale odpovede som nedostal. Náklad Slovenských pohľadov leží zabavený. Som tej mienky, že Československá republika ak v štrnástom roku svojho trvania nevie zabezpečiť svobody slova, stratila svoj raison d'être.^c

Štefan Krčméry

TELEGRAM

AKPR, f. KPR, inv. č. 808, č. j. D 7257/32, k 76. Originál došlého telegramu, nalepená telegrafní páska.

a – Adresováno: Panu prezidentovi republiky Československej, Praha, Hrad.

b – Datum určeno podle poštovního razítka na dokumentu.

c – Raison d'être – smysl byti, důvod, vnitřní smysl.

1 – U Krčméryho v tom čase napadlo propuknutí schizofrenie, trpěl bludy a musel být odvolán z funkce šéfredaktora Slovenských pohľadov. Číslo 10 Slovenských pohľadov ve skutečnosti zabaveno nebylo, ale vyšlo

jako dvoučíslo 9–10 pod redakcí nového šéfredaktora SP Andreje Mráze. Za tyto informace děkujeme Jozefu M. Rydlovi a Františku Vnukovi.

- 2 – Jde o báseň „Nástup otrávených“, kterou cenzura zabavila, ale po interpelaci poslanců HSLŠ ji propustila. Viz *Slovák* (11) 1929, č. 216, 22. 9., s. 6.
- 3 – V Slovenských pohľadoch z listopadu 1932 (č. 9–10) báseň otištěna nebyla, je pravděpodobné, že představa o její opětovné konfiskaci byla jen Krčmého bludem. Masaryk na Krčmého telegram nereagoval.

VH TGM

V. Hurban T. G. Masarykovi^a
Stockholm, 17. listopadu 1932

/218

Štokholm sedemnásteho novembra 1932.

Pane prezident,

je 22 hodin 40 minút – práve Ste dokončili svoj proslov pre „British Isles“.¹

Nemusím tvrdiť, že žene a mne bolo milo počuť Váš hlas – veď už dávno sme ho nepočuli. Bol z počiatku trochu nervózne trasúci sa – ale stále sa upevňoval až konečne, pri citáte z Komenského² bol jasným a zvučným výrazom hlbokého presvedčenia.

Len aby Vaše slová – že nie odzbrojenie mechanické – ale dobrota srdc prinesie mier,³ našli ohlasu všade.

Daj Bôh Vám zdravia,
Vám oddaný

Vlado Hurban

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-II-87. Originál, rukopis.

a – Psáno na hlavičkovém papíře Vladimír S. Hurban.

- 1 – Projev pod názvem „Až se změní naše srdce, bude věčný mír“ viz MASARYK, T. G. *Cesta demokracie IV*. Praha 1997, s. 315–317.
- 2 – „Přijde doba, kdy lodí budou létat z Evropy do Asie a do Afriky; nástroje budou vynalezeny, které umožní přátelům, aby spolu hovořili na vzdušnou vzdálenost více než 100 mil, a přístroj bude sestaven, kterým bude lze vidět všechno jako ve skutečnosti... Toužíme-li, aby tyto rozumné věci se uskutečnily, hleďte k tomu, aby k každé osadě byla řada moudrých lidí, kteří by pečovali o zdravou správu místních záležitostí a rádnou výchovu mládeže, neboť největší bohatství každé obce spočívá v jejich moudrých občanech, a těch nebude nedostatek, bude-li mládež vedena k moudrosti“ (MASARYK, T. G. *Cesta demokracie IV*. Praha 1997, s. 316–317).
- 3 – Masaryk přednesl projev v souvislosti s odzbrojovací konferencí v Ženevě.